

Prečo je dôležité skoré zistenie chronického žilového ochorenia?

Viera Štvrtinová

II. Interná klinika

Lekárska fakulta Univerzity Komenského v Bratislave

Chronické žilové ochorenie (CHVO)

- Časté
- Invalidizujúce
- Progredujúce
- Vždy dochádza aj k poškodeniu lymfatických ciev. V pokročilých štádiách sa objavuje typická venolymfatická nedostatočnosť s flebo-lymfedémom zasiahnutej končatiny.

CHVO - daň, ktorú platí ľudstvo za civilizáciu

- V dospelosti ho máme takmer všetci, aj keď nie u každého sa manifestuje vznikom chronickej žilovej nedostatočnosti s nedovieravosťou chlopní, spätným prúdením či obojsmerným prúdením (reentry mechanismus cez spojky) žilovej krvi
- Niektorí jedinci sú na tom lepšie, iní už v mladosti majú klinické prejavy - PREČO?

CHVO -

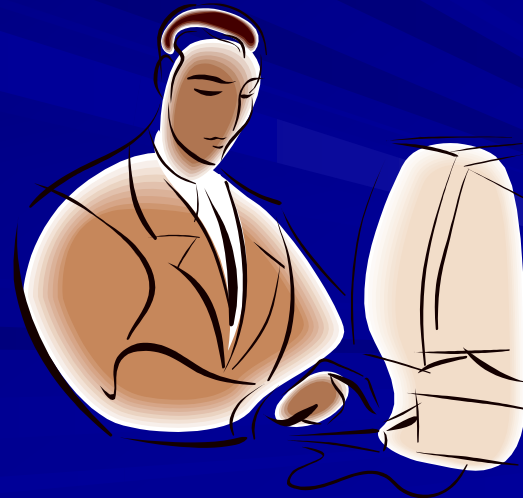
Diskrepancia medzi geneticky podmieneným vývojom zameraným a súčasne prítomnými životnými podmienkami na Zemi

- Ľudské telo, ktoré je naprogramované na situáciu s nízkym príjmom kalórií, tukov, cukrov aj soli a tiež s minimálnym kontaktom s inými ľuďmi sa zrazu ocitá v situácii nadbytku všetkého, s výnimkou jediného - pohybu

Rizikové faktory CHVO

- Nedostatok pohybu, sedavý spôsob života
- Civilizácie, ktoré nepoznajú sed, krčové žily nemajú - Ostrovy Tokelau a Pukapuka

◆ polovica až dve tretiny obyvateľstva vo vyspelých „civilizovaných“ krajinách trpí na CHVO

CHVO: časté, neskoro diagnostikované a neliečené???

✓ Chronické venózne (žilové)
ochorenie postihuje
až 50 % aj slovenskej populácie

Návšteva pacienta u praktického lekára je často
až vo veľmi závažnom štádiu - vred predkolenia!

Výskyt krčových žíl u žien v OD Prior

- 696 žien - 14,4 % kmeňové krčové žily, 15,4 % retikulárne krčové žily, 30,7 % metličky - celkovo malo krčové žily 60,5 %
- Len 56 % žien, ktoré mali objektívne prítomné krčové žily vedelo o „svojich krčových žilách“
- KOL'KÍ VEDELI a ČO VEDIA
  - o RIZIKOVÝCH FAKTOROCH ???????????

Rizikové - akcelerujúce faktory CHVO

- **Rizikové - vrodené - neovplyviteľné**
(genetika, pohlavie)
- **Akcelerujúce - získané - ovplyviteľné**
(nedostatok pohybu, obezita, sedavé zamestnanie alebo zamestnanie v stoji, sed na stoličke, sťahujúce oblečenie, diéta s nízkym obsahom vlákniny spojená s obštipáciou, arter. hypertenzia, fajčenie, hormonálna antikoncepcia, gravidita, vek...)

Vrodené faktory

1. Agenéza chlopní
2. Defekty v štruktúre žilovej steny
3. A-V fistuly
4. Poruchy fibrinolýzy
5. Ženské pohlavie

Získané faktory

1. **Obezita**
2. Vek
3. Gravidita
4. **Zamestnanie v stoji**
5. **Sedavý spôsob života**
6. **Nosenie sťahujúceho šatstva**
7. Úraz
8. Flebotrombóza
9. **Nevyhovujúca obuv**
10. **Nedostatok vlákniny v potrave**

KRČOVÉ ŽILY + INSUFICIENCIA CHLOPNÍ

1. povrchového žil.syst.
2. perforátorov
3. hlbokého žil.syst.

PORUCHA FUNKCIE SVALOVEJ PUMPY LÝTKOVÝCH SVALOV

ŽILOVÁ HYPERTENZIA

CHVI

ZÁPAL

Obezita a CHVO

Čo majú spoločné?

■ 1. ZÁPÁL

- Tukové tkanivo je zdrojom zápalových cytokínov - Obezita sa považuje za nízkostupňový systémový zápal
- CHVO - chronické zápalové ochorenie

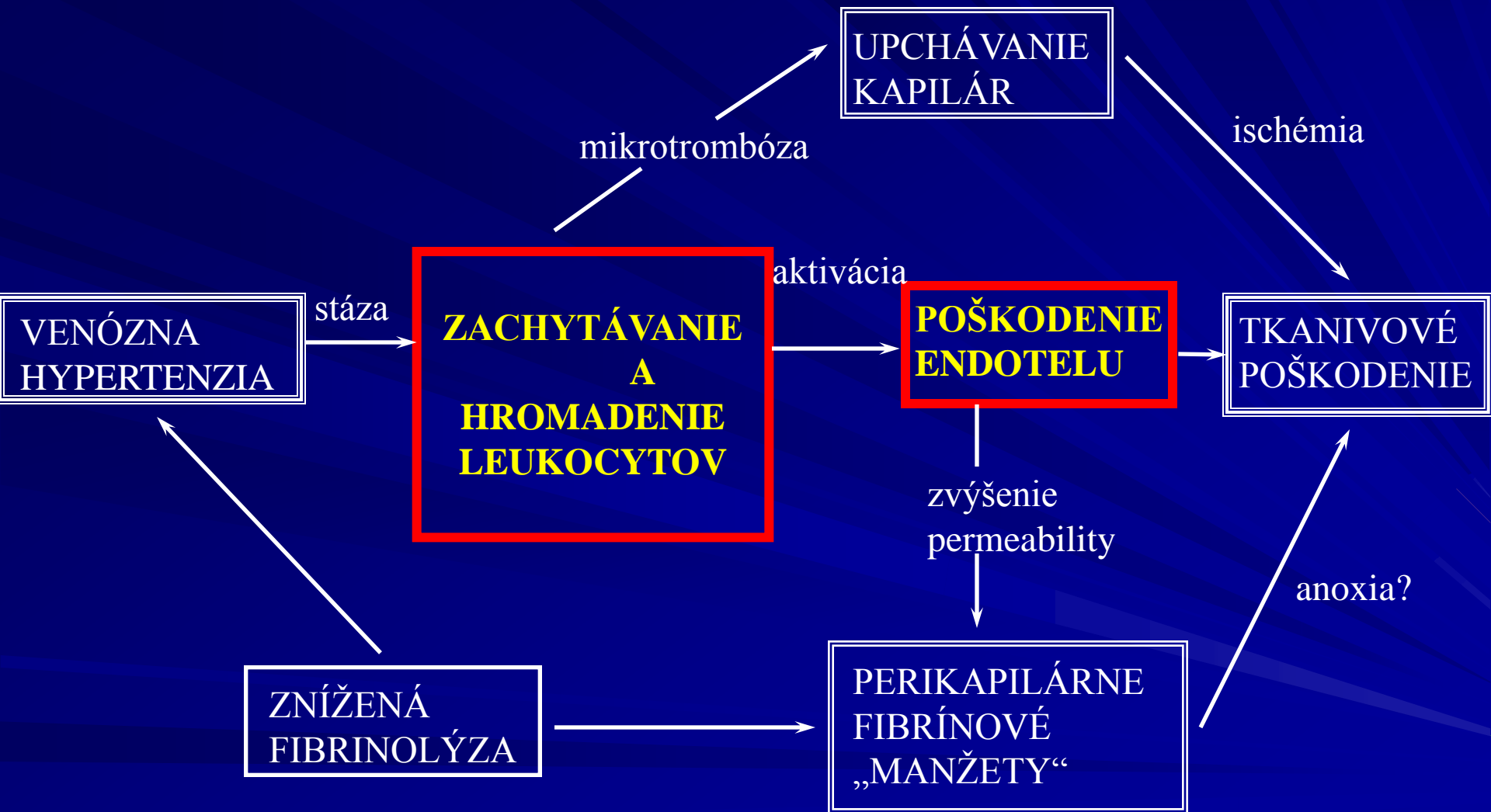
■ 2. NEDOSTATOK POHYBU

Obezita sa u zvierat,
žijúcich vo voľnej prírode nevyskytuje

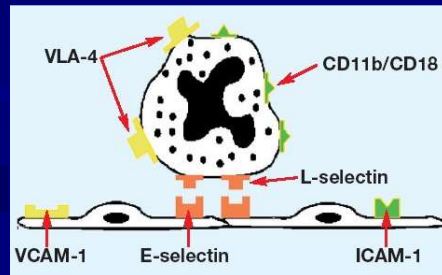
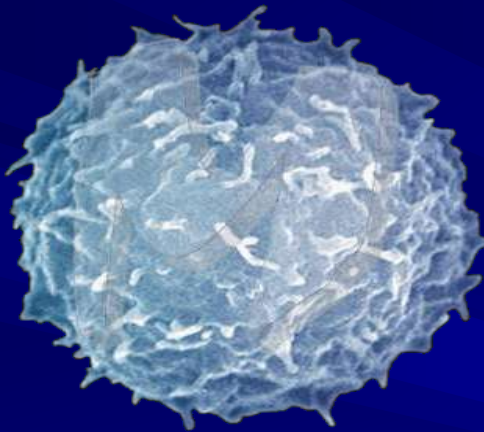
CHVO je choroba čisto ľudská

PATOFYZIOLÓGIA KRČOVÝCH ŽÍL A CHVI

Leukocyto-endotelová interakcia: podstata zápalového procesu pri CHVO

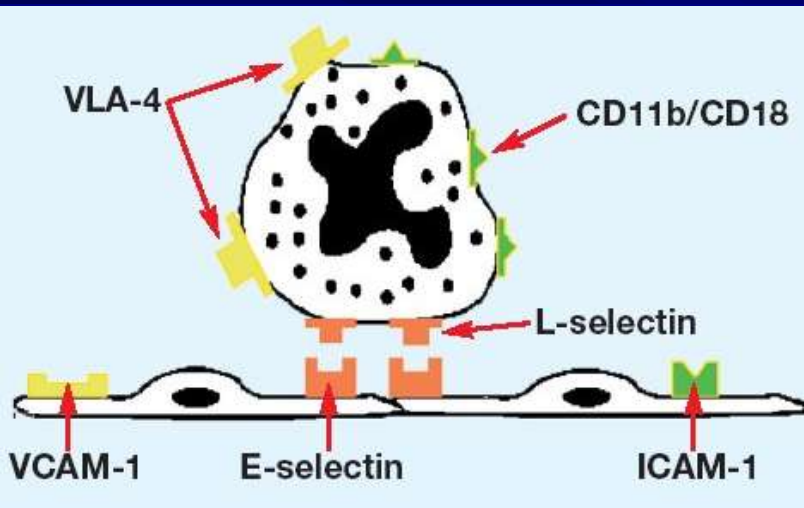

Leukocyty

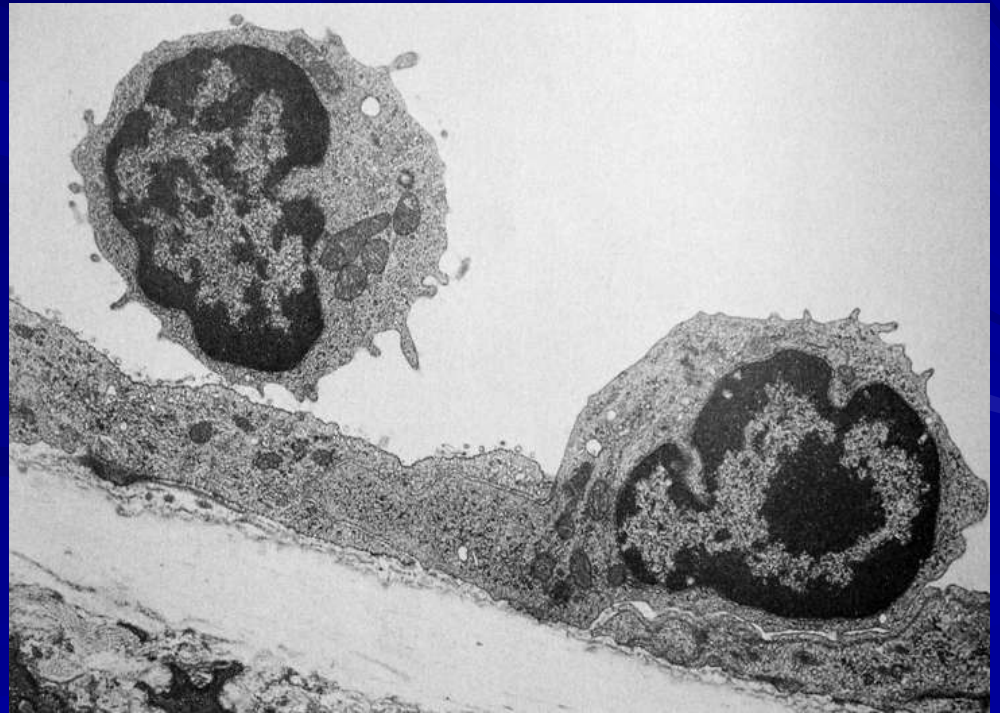

Leukocyto-endotelová interakcia

SPOMALENIE POHYBU

ADHEZÍVNE MOLEKULY

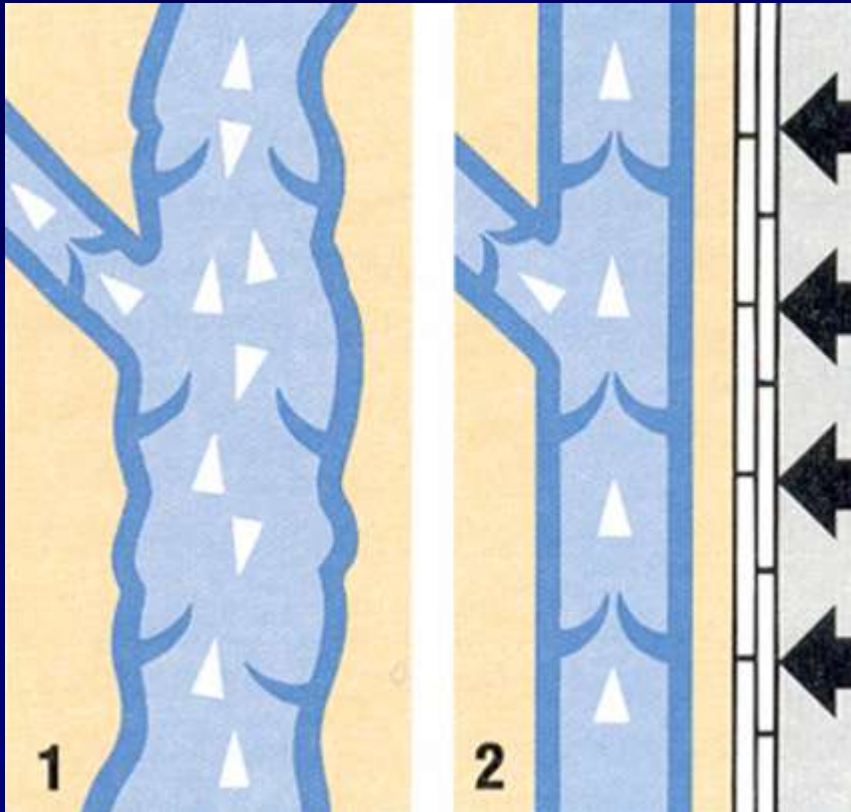

Rýchlosť progresie CHVO

- Ak je **rýchlosť** veličinou, ktorá vyjadruje vzdialenosť prekonanú za určitý čas, tak rýchlosť rozvoja CHVO sa môže vyjadriť ako **súčin pôsobenia akcelerujúcich faktorov za čas, ktorým je vek pacienta**
- Čím neskôr dg. a riešime RF, tým ťažšie CHVO liečime

Ako pracuje zdravá žila?

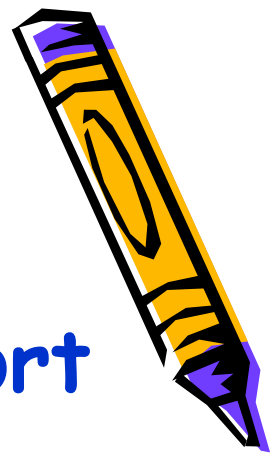
1 - CHVI

2 - ZDRAVÁ
ŽILA

CHVO

- **Subjektívne symptómy - dyskomfort**
DK: pocit ťažkých nôh, pálenie, svrbenie, bolesti pozdĺž žíl, pocit napätia a opuchu, kŕče, bolesti v lýtkach v pokoji (v sede)
- Ťažkosti sa zväzňujú počas dňa, v sede a v stoji, naopak v ľahu a pri chôdzi sa zmierňujú

C1 - telangiektázie a retikulárne žily

- **Telangiektázie** - „zhluk“ permanentne rozšírených intradermálnych venúl s priemerom menej ako 1 mm
- **Retikulárne žily** - dilatované, väčšinou vinuté tortuózne intradermálne vény s priemerom 1-3 mm

C2 - krčové žily

Komplikácie
Zápal žily
VARIKOFLEBITÍDA

OPUCH (edém)

trofické kožné zmeny

vredy predkolenia

Vieme progresii CHVI zabrániť?

- Skorá diagnostika
- Skorá identifikácia RF a ich eliminácia či liečba
- Správna celoživotná liečba
- Kombinácia jednotlivých liečebných opatrení v závislosti od štádia ochorenia

Skorá diagnostika

Anamnéza

Fyzikálne vyšetrenie

Pomocné vyš. metódy - ultrazvukové (vreckový Doppler, DUS), pletyzmografické, invazívne (flebografia, meranie žilového tlaku), MR, CT, metódy na vyšetrenie mikrocirkulácie, laboratórne metódy

CHVO - typ liečby vyberáme podľa toho, čo chceme liečiť

- Edém?
- Kŕčové žily?
- Ulcus cruris?
- Symptómy?

VENOFARMAKÁ - v liečbe CHVO

- V súčasných liečebných postupoch pre liečbu CHVO sú indikované na liečbu edému a subjektívnych symptómov vo všetkých štádiách ochorenia
- Je dôležité vybrať správne venofarmakum - podľa EBM aj vlastných pozitívnych skúseností

Záverom

- Jediné skorá detekcia chronického žilového ochorenia a správna celoživotná liečba dokáže zabrániť opúchaniu končatiny, vzniku trofických kožných zmien a vredu predkolenia.

